PORZĄDEK

w Jakim z Nauk i Języków
odbywać się będą.

POPISY PUBLICZNE
W SZKOLE POWIATOWEY

KAMIENIEC-PODOLSKIEY

w dniach 26. 27. i 28. Czerwca
po południu

W KOSCIELE PO JEZUICKIM

w KAMIENCU PODOLSKIM

1827. r.

Biblioteka Jagiellońska
1002622845

PROGRAMMA.

Zgodnie z postanowieniem Rządu Szkolnego następujące nauki wykładane były w tuteyszéy Szkole:

1. Nauka Chrześciiańska dla Uczniów Rzymskiego wyznania.

2. Nauka Chrześciiańska dla Uczniów Greko-Rossyyskiego wyznania.

3. Nauka Obyczajowa.

4. Język Rossyyski.

5. —— Polski.

6. —— Łaciński.

7. —— Niemiecki.

8. —— Francuzki.

9. Logika i Retoryka.

10. Jeografia.

11. Historya Powszechna.

12. Nauka o Handlu.

13. Arytmetyka.

14. Algebra.

15. Jeometrya.

16. Miernictwo praktyczne i Rysunki topograficzne.

17. Historya Naturalna.

18. Fizyka.

19. Jeografia Fizyczna.

20. Technologia.

21. Gospodarstwo Wieyskie.

22. Ogrodnictwo.

W NIEDZIELĘ DNIA 26. CZERWCA.

Od 2. do pół do 3. godzi:

Z Nauki Chrześciiańskiéy Rzymsko-Katolickiego Wyznania Klassa I. i II. Wykład głównieyszych taiemnic Religii. Historya S. starego przymierza. Modlitwy Kościelne, Ministrantura. Historya S., nowego przymierza, z Fleurego i Belarmina.

Od pół do 3. do 3. *Klassa* I. *Arytmetyka.* Cztéry działania Arytmetyczne objaśnione przykładami, tak co do liczb całych, jako łamanych i różnorodnych.

Od 3. do pół do 4. *Taż Klassa, Język Polski.* Zasady mowy oyczystéy. Podział jéy na części. Poznanie każdéy w szczególności: pod względem odmian i znaczenia. Przypadkowanie. Odmiana przez stopnie, i t. d. Deklamacye.

Od pół do 4. do 4. *Klassa* II. *Język Rossyyski.* Tłumaczenie z Rossyyskiego na Polski powieści, i Polskiego na Rossyyski krótkich zdań z rozbiorem Grammatycznym. i t. d. Deklamacye.

Od 4. do pół do 5. *Klassa* II. *Język Niemiecki.* Tłumaczenie z Niemieckiego z rozbiorem Grammatycznym. Formy przypadkowania i ćwiczenia w czasowaniu słów foremnych i nie foremnych. Rozmowy w rzeczach potocznych.

Od pół do 5. do 5. *Klassa* II. *Język Francuzki.* Tłumaczenie wypisów na Język Polski z rozbiorem Grammatycznym i ukazywaniem prawideł. Pisali z dyktowanego. Czasowanie słów foremnych i nieforemnych. Deklamacye z Floryana La-Fontena.

Od 5. do pół do 6. *Klassa* III. *Botanika.* Opisanie części roślinę składających. Sposób ułożenia kwiatów i pokryw nasion. Charaktery rządowe, rodzajowe i gatunkowe w ogólności, z kąd się biorą. Determinowanie roślin z Flory.

Mineralogia. Charaktery zewnętrzne do rozrożnienia ciał nieorganicznych służące. Układ Wernera i jego zasada. Praktyczne zastosowanie tego do poznania ciał nieorganicznych danych. Góry: ich podział, skład i dawność względna.

Od pół do 6. do 6. *Taż Klassa.* *Jeografia.* Opisanie Krajów znaydujących się w Europie ich klimatu, płodów przyrodzonych, ludności, zwyczajów, języków religii handlu, manufaktur, i przemysłu. Wiadomość o postaci i wielkości ziemi. Wynalezienie długości i szerokości mieysc jeograficznych.

Historya Powszechna. Podział historyi na starożytną, średnich wieków i nowożytną. Głównieysze w każdéy znich epoki, a w tych znacznieysze wypadki łącznie z jeografią i chronologią.

Od 6. do pół do 7. *Klassa* II. *Arytmetyka.* Ułamki dziesiętne. Wynoszenie liczb do potęg tak całkowitych, jako też i ułamkowych. Wyciąganie pierwiastków. Stosunki. O proporcyi ilorazowéy. Reguła 3*ch.*

Od pół do 7. do 7. *Klassa* III. *Język Polski.* Grammatyki część IIIcia o Składni. Rozbiór myśli logiczny. Myśli proste, złożone, wspólne nie rozwienięte, rozwinięte, i rozwiiające i t. d. Okressy, przyczyny składni zgody, rządu i szyku, ogólne zasady pisowni polskiéy. Nauka o pisaniu listów. Deklamacye. Opisy w różnych materyach.

Język Łaciński. Przetłumaczona całą pierwszą księgę z potrzebnemi uwagami tak co do prawideł Grammatyki, jako téż co do stylu, i składu okresów. Fedra bajek 19. z księgi pierwszéy. Deklamacye. Cwiczenia z Polskiego na łaciński język w różnych materyach.

Eutropiusza

Od 7. do pół do 8. *Taż Klassa. Nauka Obyczajowa.* Wyobrażenie Nauki Obyczajowéy, jéy potrzeba. Obowiązki dzieci względem Rodziców, Rządu, Zwierzchności, i siebie samych. O uległości Zwierzchnikom i Nauczycielom. Postępowanie przyzwoite w każdym mieyscu i czasie. Sprawy przystoyne i nie przystoyne, i t. d.

Od pół do 8. do 8. *Klassa* IV. *Rolnictwo.* Własności fizyczne, i chemiczne tak części rolą składaiącyh, jako téż saméy roli, Polepszenie gruntu przez nawozy. Uprawa Mechaniczna. Uprawa roślin w szczególności zbożowych, pastewnych, okopowych i handlowych.

Technologia. Cel téy nauki: Rozmaite sposoby przygotowania, i przerabiania płodów przyrodzonych, zwierzęcych, roślinnych, i mineralnych do użycia i łatwieyszego przechowania. Processy otrzymania rzeczy naypowszechnieyszego użycia, jako to: robienia mydła, garbowania skór, wyprawa futer, wyprowadzenie przez formentacyę win i spirytusów, robienie krochmalu, wypalenie węgla i potażu, rafinowanie cukru, wywarzenie soli, saletry, hałunu, wypalenie wapna, cegły, gipsu, robienie szkła, i t d.

W PONIEDZIAŁEK DNIA 27. CZERWCA.

Od 2. do 5. *Nauka Chrześciiańska Greko-Rossyyskiego wyznania.*

ODDZIAŁ I. i II.

Oddział I. Pierwsze zasady wiary Chrześciiańskiéy. Wykład Składu Apostolskiego i dziesięciu przykazań. O Uroczystościach. Historya S., Głównieysze wypadki starego, i nowego przymierza.

Oddział II. Z Katechizmu Metropolity Platona. Bytność, Własności Boga i powinność czczi Boskiéy z dowodów samego przyrodzenia. Potrzeba objawienia zasady wiary Chrystusowéy. Wykład dekalogu. O Modlitwie Pańskiéy. O Liturgii S. Historya Swięta, Celnieysze epoki starego i nowego przymierza.

Od pół do 3. do 3. *Klassa* I. *Język Niemiecki.* Czytanie, pisanie, wprawienie do dobrego wymawiania. Używanie wyrazów do potoczney mowy służących. O częściach mowy. Początkowa znajomość Grammatyki co do istotnieyszych prawideł tego języka.

Od 3. do pół do 4. *Taż Klassa. Jeografia.* Wyrazy używane w tey nauce. Podział ziemi na 4 główne części. Opisanie Europy. Pasma gór, ich nazwiska i położenie. Nazwiska jezior, rzek, miast głównieyszych. Granice państw jakie dziś są w Europie.

Taż Klassa. Język Łaciński. Czytanie, poznanie, części mowy i ich odmian. Deklinacye i Koniugacye. Poznanie pierwotnych znaczeń wyrazów. Niektóre wyjątki z wypisów deklamowali. Cwiczenia rozmaite.

Od pół do 4. do 4. *Taż Klassa. Język Francuzki.* Czytanie i pisanie Ortograficzne. W prawa w dobre i czyste wymawianie. Deklinacye i Koniugacye. Uczono się wyrazów do pospolitego użycia służących.

Od 4. do pół do 5. *Klassa* II. *Język Polski.* Grammatyki część IIga obszernieysze uwagi nad każdą z odmiennych części mowy. Czytanie druków i pism. Deklamacya prozo i wierszem. Pisanie podyktowania z zachowaniem prawideł ortograficznych. Kalligrafia.

Taż Klassa. Język Łaciński. Tłumaczenie z łacińskiego na polskie, ze ścisłym rozbiorem grammatycznym oznaczeniem składa myśli z wypisów Giedyke §§. 12. z części III., tudzież rozbierali z wypisów Jakubowicza rozdział drugi. Przypadkowanie foremne i nie foremne. Cwiczenia ustne i na piśmie.

Od pół do 5. do 5. *Taż Klassa. Jeometrya.* O kole, liniach stycznych z kołem i mierze kątów mających swóy wierzchołek przy środku koła i na obwodzie jego. O proporcyi figur i stosunkach ich powierżchni.

Od 5. do pół do 6. *Klassa* II. *Jeografia.* Opisanie Azyi, Afryki, i Ameryki z wyspamy oceanu spokoynego, i wszczególności krajów, ich granic, miast, znacznieyszych rzek, jezior, gór, z dołączoną po krótce wiadomością o religii, rządzie i bogactwie krajowém.

Od pół do 6. do 6. *Klassa* I. *Jeometrya.* Księga pierwsza wyrazy w Jeometryi używane. O liniach, kątach, tróykątach, równoległobokach i kreślenie figur.

Od 6. do pół do 7. *Taż Klassa. Historya Naturalna.* Zoologia podział istot naturalnych na Królestwa, klassy, rzędy, i rodzaje zwyliczeniem cech każdemu podziałowi właściwych.

Od pół do 7. do 7. *Klassa* III. *Arytmetyka.* O stosunku różnicowym, i wielorazowym i takieyże proporcyi: postęp Ary-

tmetyczny i Geometryczny. O własnościach i użyciu logarytmów.

Od 7. do pół do 8. *Taż Klassa. Język Rossyyski.* Mechanizm Rossyyskich wierszy. Niektóre uwagi o poezyi zrozbiorem retorycznym. O rangach Rossyyskich i tytułach. Deklamacye i czytanie ćwiczeń w wymowie własnéy roboty.

Od pół do 8. do 8. *Klassa* IV. *Algebra.* O wynoszeniu ilości lub funkcyi do potęgi drugiéy i wyciąganie z niéy pierwiastku, tudzież o sposobach rozwiązywania zrównań stopnia drugiego i teoryi zrównań nieoznaczonych.

WTOREK DNIA 28. *CZERWCA.*

Od 2. do pół do 3. *Klassa* III. i IV. *Nauka Chrześciiańska. Uczniowie Klassy* III. Objaśnią obyczajową część katechizmu Belarmina, nauki Fleurego i opowiedzą różne śpiewy kościelne.

Klassy IV. Historyą bibliyną starego i nowego przymierza z objaśnieniem nauki z katechizmu Albertrandego. O uroczystościach kościelnych.

Od pół do 3. do 3. *Téż same dwie Klassy. Fizyka. Klassa* III. Własności ogólne materyi. Sposoby dzwigania ciężarów. Ciężkość gatunkowa. Skutki cieplika i Elektry-

czność. Narzędzie do okazania lub mierzenia tych skutków służące. Własności mechaniczne i chemiczne gazów, a w szczególności powietrza atmosferycznego. Własności wody we trzech stanach skupienia.

Klassa IV. *Ogrodnictwo.* Mieysce na ogród i szkółkę. Sposoby praktyczne szczepienia. Pielęgnowanie drzew, przed, i po szczepieniu. Sposoby przesadzania.

Od 3. do pół do 4. *Klassa* III. *Algebra.* Dodawanie, odeymowanie, mnożenie, i dzielenie ilości lub funkcyi tak całkowych jak i łamanych; tudzież o sposobach rozwiązania zadań jednę lub dwie ilosci niewiadomych w sobie zawierających.

Jeometrya. *Księga* IV. O wielobokach foremnych i mierze koła. *Księga* V. Położenie linii i płaszczyzn, względem siebie i o kątach bryłowych.

Trygonometrya. Linie trygonometryczne i stosunki między niemi samemi i bokami tróykąta zachodzące.

Od pół do 4. do 4. *Klassa* III. i IV. *Język Niemiecki.* Tłumaczenie z polskiego na niemiecki, język trudnieyszych sposobów mówienia. Cwiczenia Grammatyczne. Tłumaczenie bajek wierszem pisanych i niektórych mieysc z klassyków niemieckich w obszernieyszym zakresie, tak co do wszelkich sposobów mówienia; jako też stylu i piękności języka.

Od 4. do pół do 5. *Klassa* II. *Zoologia.* Wyszczególnienie gatunków w klassie zwierząt ssących i ptaków, z opisaniem przyrodzenia sposobu ich życia, pożytków lub szkód które przynoszą.

Botanika. Kwiat i części go składające. Układ roślin podług Lineusza. Praktyczne poznawanie roślin.

Od pół do 5. do 5. *Klassa* III. i IV. *Język Francuzki.* Tłumaczenie wypisów francuzkich na język polski z rozbiorem grammatycznym i ukazaniem wszelkich prawideł grammatycznych. Pisanie na tablicy z dyktowanego. Cwiczenia w języku francuzkim z materyi zadanéy. Deklamowali wyjątki z przednieyszych Autorów francuzkich.

Od 5. do pół do 6. *Klassa* I. *Język Rossyyski.* Pierwsze zasady rossyyskiéy grammatyki. Formy przypadkowania i czasowania. Czytanie. Tłumaczenie na język Polski. Deklamacye.

Od pół do 6. do 6. *Klassa* IV. *Retoryka.* Wstępna wiadomość retoryki. Podział jéy. Wynalezienie. Układ mowy lub pisma. Wysłowienie. Jedność. Moc i harmonia okressów. Postać mowy. Różne gatunki przenośni. Postaci myślne. Powtorzenie, głoszenie, czyli przyzwoite ustne wydanie. Gest czyli działanie mowcze. Rozbiór pięknieyszych mieysc z przednieyszych Autorów dla pokazania mocy języka, logiki, i związku. Deklamacye.

Historya Powszechna. Wykład sczegółowy historyi starożytnéy średnich wieków i nowożytnéy, łącznie z Jeografią i Chorografią.

Od 6. do pół do 7. *Klassa* IV. *Jeografia. Matematyczno-Fizyczna.* Różnica ciał niebieskich. Ich układ podług Kopernika. Przyczyny fizyczne biegu planet i komet. Bieg dzienny, roczny i wiekowy ziemi. Rozmaite fenomena z tego wynikające. Odmiany światła Księżyca i Słońca zaćmienie. Sposoby robienia kompasów na płaszczyznach rozmaitego położenia przez samo jeometryczne wykreślenie. Nauka o handlu. Ogólne wyobrażenie o handlu i warunkach potrzebnych do jego prowadzenia. Produkta krajowe i zagraniczne które są w państwie przedmiotem w handlu.

Od pół do 7. do 7. *Klassa* IV. *Język Rossyyski.* Uwagi Retoryczne potrzebne do rozbioru tworów wymowy. Rodzaje pism prozaicznych. Rodzaje Poezyi. Deklamacye przykładów. Tłumaczenie z rozbiorem. Czytanie ćwiczeń w wymowie własnéy roboty.

Taż Klassa. Stereometrya. Księga VI. O równoległościach prostokątnych i pochyłych, graniastosłupach i ostrosłupach. Tudzież Księga VII. O kuli w ogólności i tróykątach kulistych.

Od 7. do pół do 8. *Klassa* IV. *Jeometrya Praktyczna.* O Działaniach na gruncie za pomocą lasek, węgielnicy, mierniczego łańcucha, a potém skali i cerkla.

Nadto: po skończonych popisach Uczniowie klass wszystkich tak z przedmiotów językowych jako i naukowych okażą cało-roczne zatrudnienie domowe.

Od pół do 8. do 8. Ogłoszone zostaną imiona tych uczniów, którzy pobożnością, przykładnymi obyczajami, posłuszeństwem i znakomitym postępkiem w naukach zasłużyli na publiczną pochwałę. Następnie Przełożony Szkoły w krótkiey przemowie do Uczniów poda uwagi. „ *aby w domu* „ *przystoynie się sprawowali, zachowywali się w bojaźni* „ *Bożéy, i pożytecznie starali się przepędzić dwo-miesięczny* „ *odpoczynek.* „

Po czém Uczniowie i Nauczyciele udadzą się do Kościoła Katedralnego, dla odśpiewania Hymnu:

CIEBIE BOGA CHWALIMY.

i zaniesienia gorących modłów za szczęśliwe panowanie

NAYIASNIEYSZEGO

Monarchy

NIKOŁAIA I.

I CAŁĄ **JEGO** *NAYIASNIEYSZĄ* **FAMILIĄ.**

Z Kościoła Uczniowie porządkiem klass udadzą się do domu Szkolnego gdzie otrzymają świadectwa całorocznego postępku w Obyczajach i Naukach, po czém rozjadą się do domów. —

Działo się w Kamieńcu-Podolskim 1827. r. dnia 1. Czerwca v. s.

Radzca Dworu Jego Cesarskiey Mości
Filozofii Doktor, Przełożony Szkoły,
i Nauczyciel Obyczajowéy Nauki.

JAN CHRZCICIEL MIŁADOWSKI.

